

LJUBLJANSKI ŠKOFIJSKI LIST.

Št. IV.

Vsebina: 30. Shod gospodov dekanov. — 31. Kako naj krščanska mati vzgaja svoje otroke. — 32. Določbe in pojasnila. — 33. Indulgentiae concessae Consociationibus in Dioecesi Labacensi erectis a Temperantia dictis. — 34. Slovstvo. — 35. Nabiranje milih darov za pogorelce v Spodnji Pristavi in v Hinjah. — 36. Konkurzni razpis. — 37. Škofijska kronika.

1904.

30.

Shod gospodov dekanov

v Ljubljani dne 13. aprila 1904.

Shoda so se udeležili osebno vsi gg. dekani le radoliški je za shod naprosil preč. g. svetnika Azmana, da zastopa dekanijo, ker je on sam koj po veliki noči odpotoval v Jeruzalem. Na shod so prišli tudi p. t. gospodje Andrej Kalan, Tomaž Kajdiž in Janez Sajovic kot arhidijakoni, prelat Flis, opat zatiški, provincijal frančiškanski, prof. dr. Krek in dr. Janežič, ter še nekateri drugi gospodje.

Zborovanje je vodil Celsissimus, kot poročevalci so bili razen knezoškofa gg. prelat Flis, O. Lavrenci iz reda cistercijanov, prof. Krek in Janežič in kanonik Sušnik. Zborovalo se je dopoldne od 9. do 12., popoldne od 2¹/₂ do 5. ure.

1. Pozdrav.

Celsissimus pozdravi vse prišle. Omeni, kako imeniten in važen je shod dekanov; Rim celo dopušča, da nadomestuje diecezansko sinodo. Pri nas so shodi do sedaj prav mnogo koristili za složno, edinstveno in vneto delovanje vseh duhovnikov po škofiji.

Omenil je tudi lanske sinode. Knjigo „Synodus“ imajo vsi v rokah; „appendix“ se tiska in že je izvršen popravek zadnje pole. Škofje in drugi cerkveni možje so sinodalno delo in določbe presodili kot času popolnoma primerne, kot monumentum aere perennius, kako ume cerkev svoje postave prilagoditi časovnim potrebam in zahtevam.

2. Zavodi.

O zavodih je Celsissimus povedal, da se ne morejo otvoriti letos, kakor je o času sinode mislil in upal; preveč je dela, moralo bi se hiteti in še bi se

morda o pravem času ne dogotovilo. Zato se odprejo prihodnje leto in sicer z vsemi štirimi razredi spodnje gimnazije. Do tedaj bodo tudi gg. profesorji popolnoma pripravljene; imeli bodo vse izkušnje in zahtevano poizkusno leto na kaki javni gimnaziji.

V zavodu bode gimnazija z ravnateljem in profesorji sama zase; le toliko bode v zvezi z uzgojnim zavodom in podrejena hišnemu rektorju, v kolikor bode to zahteval znanstveni napredek v šoli in razvoj dobre vzgoje v zavodih. Vzgojna stran se bode prav posebno negovala; vse se bode storilo, da se gojencem srce in volja tako izobrazijo in izpopolnijo, kakor to zahteva trden, čvrst, neomahljiv značaj v raznih borbah življenja.

Vodstvo hiše in zavodov bo imel „rektor“, ki je že določen. Vzgojo bode neposredno vodil generalni prefekt. Gospodinjstvo bo v rokah usmiljenih sester, ki bodo imele svojo kapelico in bodo od zavodov popolnoma ločene. Pri uredbi zavodov so se uporabile vse moderne naprave. Izdalo se je do sedaj okoli 900.000 K; do septembra 1905. treba za vso uredbo v hiši, po šolah, učilnicah, spalnicah, kuhinji in kapeli še precej nad 500.000 K. Ker so cerkvene in državne oblasti dovolile vporabo večjega dela denarja dobljenega za škofijsko pristavo, ker gornjegrajsko posojilo še ni potrošeno in ker prispevki duhovnikov in vernikov obilno pritekajo, se bo potrebna svota dobila. Za vzdrževanje je deloma poskrbljeno, deloma se bo poskrbelo.

3. Posvetovanje škofov.

Podpisani je poročal o predmetih, o katerih so se škofje na Dunaju v zadnjem času posvetovali.

Mnogo se je razpravljalo o privatnem patronatu pri župnijah. Isto tako o učnem načrtu in o knjigah za krščanski nauk na nižji in višji gimnaziji, na realkah in učiteljskih. Društvu katehetov na Dunaju se je sporočilo, da naj dotične knjige času primerno preuredi in z delom pohiti.

Tudi o duhovniški kongru so škofje mnogo razpravljali. Še l. 1898. pred zadnjo uredbo kongru so v gosposki zbornici izjavili, da ni zadostna in da samo zato za njo glasujejo, ker je bolje nekaj, kakor pa nič. Pooblastili so enega člana, da se v imenu škofov dogovarja z vlado o stavljenih predlogih.

Odobrilo se je obrambeno duhovsko društvo in pritrdilo, da si razna škofijska društva osnujejo osrednje društvo na Dunaju, ki naj stopi v zvezo s sličnimi društvi izven Avstrije. Sklepalo se je še o raznih misijonskih društvih, posebno o onem sv. Detinstva in o njegovi zvezi s Parizom. Nazadnje se je tudi c. kr. vlada opozorila na razne nevarne pojave v Avstriji.

O študijah bogoslovskih na vseučiliščih in semeniščih. — Glede specialne dogmatike se bo skušalo vpeljati nekaj ur za nekatere traktate, ki naj bi bili posebno natančni in obširni. — Veto odslej pri papeški volitvi ni več mogoč. — Sv. Detinstvo v Avstriji ne bo pošiljalo več svojih prispevkov v Pariz, ampak le račun. — P. Wolfsgruber bo objavil poročilo o škof. posvetih na Dunaju od l. 1848. dalje v Linz. Quartal-schrift. — Sedanje obravnave se bodo pa objavljale na kratko v Archivu.

4. Vedno češčenje presv. Rešnjega Telesa.

O tej prevažni točki poroča gospod prelat Flis. Gorčično zrno je bilo vsejano, zrastle je pa veliko drevo — sv. katoliška cerkev. Veje in mladike so družbe. Odsekaj veje — drevo se posuši. Ena mladika je tudi češčenje presv. Rešnjega Telesa. Lepa je ta mladika, ker ohranja spoznanje presv. Rešnjega Telesa. Koliko je storila bratovščina presv. Rešnjega Telesa na Kranjskem, vé le Zveličar. 45 let že obstoji. Ustanoviti kako družbo je lahko, a jo dolgo ohraniti cvetočo, je težko. Bratovščina presv. Rešnjega Telesa pa se ni le ohranila, ampak se širi in cvete. Društva pešajo radi zunanjih razmer. Ta bratovščina pa je vsajena v dobra tla — sv. vero delujočo v ljubezni božji. Ta vera ostane, zato pa tudi bratovščina. Angeli molijo Jezusa v nebesih, udje te bratovščine pa na zemlji. Ta veja ima tri manjše mladike: a) skupno in glasno češčenje; b) sacerdotes adoratores; c) ponočne častivce.

Pri nas pravzaprav vednega češčenja ni, ker niso ure razdeljene, odpustki se pa vendar dobivajo. Bližati pa se moramo vednemu češčenju, zato predlagam: Češčenje presv. Rešnjega Telesa naj se

uredi takó, da bo presv. Rešnje Telo izpostavljeno vsak dan skozi leto v kaki cerkvi. Najprimernejši dan bi bil god farnega patrona ali v osmini. Ker ima več cerkva istega patrona, bi se moralo to urediti. Če je patron Mati Božja, se lahko prestavi češčenje na majnik. Tiskan načrt bo izšel v „Škofijskem Listu“, da se konkretni predlogi konferenc lahko do konca julija ali avgusta dopošljejo ordinariatu.

Pričelo bi se s češčenjem 8. decembra 1904. v stolnici. Evharistijska enciklika Leona XIII. iz l. 1902. pravi, da se glede presv. Rešnjega Telesa nikdar dosti ne stori. Duhovniki naj se po svoje trudijo, ljudstvo se bo že oklenilo. Vedno češčenje se je vpeljalo v Friburgu l. 1855., v Regensburgu 1860., v Monakovem 1860., v Münstru 1891., v Lincu 1900. tudi ponočno češčenje v samostanih; v Št. Politu in v Mariboru se bode začelo letos s prvo adventno nedeljo.

Kakó naj se praznuje vedno češčenje? Dan pred češčenjem zvečer po avemariji naj se zvonovi. Zjutraj ob 6. se izpostavi presv. Rešnje Telo in pusti izpostavljeno do 6. ali 7. zvečer. Cerkev in altar se olepšata slovesno. Zapoje se Tantum ergo in molijo litanije presv. Srca Jezusovega; če mogoče naj bo pridiga. Popoldne litanije in ob reponiranju zvonjenje. Ure bo treba razdeliti. Kjer so Marijine družbe, bo lahko, drugje bo treba razdeliti ure na posamezne vasi, med moške in ženske, mladino in šolarje. Ugodno bi bilo tudi spojiti s tem dnevom tridnevnic, spoved. Ob teh dneh se bo dobival tudi popolni odpustek.

Kanonik Sušnik želi, naj se navod tudi objavi. — Flis: Se bo z ozirom na vse slučaje: pepelnico, pogreb itd. Kržišnik: Ali bo tudi ponočno češčenje? Ali sme biti takrat konferenca. — Flis: Ponočno ne. — Konferenca sme biti tedaj. — Dekan kanonik Tavčar omenja, da je tako češčenje že bilo pri nas v starih časih.

† 5. Vzgoja dobrih mater.

O tem vprašanju poroča P. Lavrencij iz Zatičine. V sinodalnih določilih, pravi on, imamo na str. 12 navod, kako treba učiti mlajše matere, da bodo znale otroke vzgajati. Vzgoja je ars artium Vzgajati se je treba učiti; gotovo pa je, da se je doslej premalo na to pazilo. Starši sami niso poučeni. Nagon (čut) sicer kaže pot, a večinoma le za telesno vzrejo; čut za dušno vzgojo je pa izvorni greh potemnil. Da bodo otroci dobri, je treba dobrih družin; duh hiše ali družine je merodajen za prihodnje življenje. Če pa je v družini oče glava, je mati srce, ona je prava vzgojiteljica otrok. Zato je treba matere učiti. Zato je tudi zaukazano tak pouk za matere za vsake kvatre. Tak pouk bodi v manjših prostorih, da more biti bolj prisrčen. Govori morajo biti sistematični. Načrt, ki sem ga po želji in

po navodilu Presvetlega sestavil, obravnava vso tvarino v 20 poglavjih, torej zadostuje za pet let.¹⁾

Poleg teh predavanj naj se pa še oskrbé vsakoltno duhovne vaje za mlajše matere ali za matere sploh. Tudi načrt in osnutek za duhovne vaje mater se kasneje priobči.

Ažman: Naš dekanat je imel v Ribnem konferenco in vsi smo se zedinili v tem, da ne kaže nevest vabiti k tem shodom; prvič, ker bi jih bilo sram; drugič, ker bi žene tega ne videle rade. Tudi naj bi ne veljala določba, naj žene do pet let po poroki prihajajo, marveč naj se raztegne ta doba. Neveste imajo že posebej pouk. Štirikrat klicati čez leto je preveč; dovolj bi morda bilo le dvakrat na leto, ker se je bati, da bi jih sicer ne bilo k predavanjem. — Lavrenčič: Doba naj se na vsak način raztegne čez pet let. — Dr. Kržišnik: Naj se čas v določbi izpusti. Ob izpraševanju bi se najlažje ta pouk priredil. — Dekan kanonik Tavčar se s tem sklada. — Celsissimus. Glede nevest je prigovor utemeljen, zato se ne bodo vabile. Za žene se je mislilo, naj bi bile prvih pet let bolj zvezane priti, potem pa naj bi jim bilo dano bolj na prosto voljo. Koblar: Taki shodi bi bili lahko v nedeljo mesto kršč. nauka. Dobro bi bilo, ko bi se taka knjižica natisnila. — Lavrenčič: Najlepše bi se podali taki shodi na sopraznike, ki jih matere posebno praznujejo na pr.: Marijino obiskovanje, sv. Ana itd.

Celsissimus: Tvarina šeste božje zapovedi je jako važna; a glede nje je neizrečeno težko zadeti pravi način, kako naj bi se podučile matere v korist sebi in otrokom. Knjiga „die Ehe“ ima namen poučiti zakonske v katol. smislu. Nameraval sem knjigo dati posloveniti, ker se mi je dosti primerna dozdevala. Naprosil sem nekega zdravnika in več duhovnikov, da jo prečitajo in meni svoje mnenje povedo. Mnenja so, da knjiga ni za naše ljudstvo. To knjigo dobé dekani v razsodbo, da stavijo potem nasvete.

6. Dekanske pravice. Portio canonica.

Celsissimus: Dekane opozarjam, naj posebno pazijo na cerkveno premoženje, na socialno, versko in politično delovanje duhovnikov po svojih dekanijah. Spreglede oklicev smejo podeljevati na pismene prošnje. Takse za ta slučaj ni. Glede „portio canonica archidiaconov“ naj se dekani izjavijo. — Gornik: Dekani naj dobivajo od župnije po 10 K, arhidiakoni pa po stroških. Celsissimus. Natančneje se bo še določilo. Promemorije naj se odslej izdelujejo po sinodalnih določbah, ne več po golicah.

¹⁾ Načrt gospoda referenta je natisnjen takoj za tem poročilom.

7. Sredstvo zoper pijanstvo.

Mihael Arko: V Idriji je bila večina delavcev pijancev. Ministrski referent se je nekoč izrazil, „daß die Mehrzahl der Arbeiter zum Gerschverein gehört.“ Ustanovili smo gospodarsko društvo, ki prodaja tudi po ceni vino. Uspeh je bil nenavadno ugoden. Ljudje ne pijo več žganja, ni več tistega upitja in preklinjanja, kakor poprej, ker ljudje ceno vino kupujejo in ga doma v miru pijo. Odbor ima seveda težko nalogo da skrbi za zanesljivo vino in za dobrega nepodkupljivega poslovođa. — Celsissimus: Pristno vino je redko po krčmah. S takim prodajanjem bi se krčme znatno omejile. Družba treznosti bo obnovljena. Podobice se že tiskajo. Odpustki za ude se bodo v Rimu dovolili. Začelo se bo delovanje o sv. Janezu Krstniku. — V knjigi nagovorov, ki jih je izdal Fassbender, je več dobrih govorov proti alkoholizmu in sploh mnogo dobre tvarine za predavanja po naših društvih.

8. Misijoni po škofiji.

Misijoni naj se uredijo tako, da bodo v vsaki župniji vsakih 8—10 let. Katere misijonarje naj kdo pokliče, mu je na prosto voljo dano.

9. Evharistični shod v Ljubljani.

Iv. Flis: Adoratores se zavežejo, da bodo častili presv. Rešnje Telo. Neka moralna sila jih veže, da to tudi v dejanju natančno izpolnjujejo. Koristna je pa ta družba tudi radi lepega zgleda. Kaj pomaga, če duhovnik vabi k češčenju, če pa sam tega ne stori? Verniki nimajo zaupanja do njega. Pobožni adoratores imajo največ zaupanja. Vkljub vsemu grdenju in sramotenju ima duhovščina še vedno mnogo zaupanja pri ljudeh; to se pripisuje češčenju presv. Rešnjega Telesa. Leta 1900. je bil shod častivcev presv. Rešnjega Telesa v Ljubljani, l. 1902. je bil na Trsatu, da bi se tudi duhovniki drugih škofij navdušili. Tam se je pa izrazila želja, naj bo prihodnji shod v Ljubljani. Lani radi sinode to ni bilo mogoče, zato bo pa letos. Treba je, da se potrdimo, v presv. Rešnjem Telesu je moč! Povabili bomo tudi jugoslovanske duhovnike in celo škofo. Dekani naj na shod povabijo adoratores. Shod bo najbrže po lurdskem romanju krog 1. sept. Pri konferencah naj pa ima v vsaki dekaniji kak duhovnik govore, da razloži pravila in dolžnosti.

10. Naša jutranja molitev.

Celsissimus razdeli med dekane uzorce za jutranjo molitev duhovnikov in razloži, kakó je prišel do posameznih točk, ki je iz njih sestavljena ta jutranja

molitev. Jedro je: po Devici Mariji daruje duhovnik sebe in vse svoje delovanje božjemu Srcu Jezusovemu na razne Njegove presvete namene v smislu apostolstva molitve.

11. Raznoterosti.

a) Union. Dr. Vinko Gregorič: V naši deželi moramo bolj skrbeti za narodno gospodarstvo. Razvoj gospodarstva je razvoj bogastva. Kapital je potreben, a kapitalizmu velja naš boj. Tujci svoj kapital investirajo v razna podjetja. Tega se moramo oprostiti. Čas je sedaj ugoden. Hotelov, dobrih in na višini časa stojećih, primanjkuje. Pri razkosavanju zemljišč bi lahko pomagali kmetom s poštenim kupom in razprodavanjem. Užigalice bi lahko sami izdelovali. Dobiček bi ostal v domači deželi. — Društvo „Union“ bo pričelo z zidanjem hotela na površju okoli 5000 m². Dvorana bo mnogo stala, a to mora plačati tujec. Prostor hotelov je ugoden, tujcev ne bo manjkalo. V hotelu bosta tudi sobi za duhovnike, da ondi odlože svojo prtljago, če pridejo v Ljubljano; dalje bo 100 sob za tujce, 9 stanovanj. Financielno vprašanje je še dovolj ugodno. Dobro bi pa bilo, ko bi denarni zavodi, društva sprejemali delnice in pomagali, da se denarno osvobodimo od tujcev. — Celsissimus: To podjetje podpiram, da bodo vsi dobri elementi imeli kako središče in zbirališče, kar je prevažno za Ljubljano in za vso našo organizacijo na deželi.

b) Vzajemna zavarovalnica. — Kanonik Sušnik: Vzajemna zavarovalnica je pričela poslovati 1. avg. 1900. Letos je izšlo že poročilo. Ljudje so se družbe oprijeli, ker so jo priporočali Domoljub, Slovenec in Družinska pratika. Razvoj je ugoden; da, nepričakovano ugoden, če upoštevamo nasprotstvo od strani listov, agentov, denarnih zavodov. Težko je dobiti dobre uradnike. Sedanji so dovolj zanesljivi. Sedaj poslujejo 4 uradniki in 3 uradnice. Zavarovalnica je sprejela doslej 12.700 ponudb za poslopja in 1205 zvonov. Prebitek znaša 5000 K, ki gre v rezervni zaklad, čistega dobička je 7510 K. V zvezi je z nižjeavstrijsko dež. zavarovalnico in ima zastopništvo te zavarovalnice za zavarovanje za življenje. Poverjenikov je nad 100. Pozavarovanje je tudi urejeno. Ob požarih plača naša 1/4 škode. Svetovati je, naj vsi duhovniki zavarujejo cerkve in župnišča. Za odpoved pri drugih zavarovalnicah ni treba skrbeti, ampak naj se le naznani želja vzajemni zavarovalnici. Dalje naj duhovniki podpirajo agente. Zvonovi delajo družbi škodo, ker jih ljudje

preveč sami ubijejo. — Lavrenčič: Glede zavarovanja bi bilo treba ljudi poučiti. — Koblar: Zavarovanje naj se omeji na cerkve in župnišča. Pri zvonovih naj se spremeni določba, da bo družba plačala le polovico prelitja. — Gornik: Zastopniki naj bodo vselej zanesljivi, — Sušnik: Slučaji nezanesljivosti naj se naznanijo vodstvu oziroma kanoniku dr. Karlinu ali referentu.

c) Rafaelovo društvo za izseljence. Dr. Janežič: Glede izseljevalnih družb imajo na Nemškem dobre postave. Na Avstrijskem je vlada zoper take postave, ki bi izseljevanje urejale, češ da se jih bo potem še več izselilo. Kljub temu izseljevanje narašča. Iz Kranjskega je gotovo 45.000 izseljencev. Na Belokranjskem jih je 200/0 vseh prebivavcev, manj na Gorenjskem, malo na Notranjskem. Ustanovilo se je po zgledu dunajskega Rafaelovega društva tudi društvo za Kranjsko. Od dunajskega odbora smo dobili informacije. Poslali smo nekoga kot potnika, da vso vožnjo poskusi in nabere skušenj. Ko se povrne, se otvori pisarna. Vsak izseljenec dobi karto. Na postajah čakajo agenti, ki jih pouče o nadaljnih korakih. Pouk izide kmalu. Oklic se bo po listih objavil.

d) Dr. Krek. Kmetiška neodvisna stranka in društvo Prosveta. Liberalna stranka vidi delovanje naše stranke. Zato hoče sama tudi nekaj storiti in ljudstvo zase pridobiti. Pričeli so z devizo „kmet kmeta“. Nekaj emancipiranih kmetov je bilo pri nas. „Kmetovalec“ je to idejo nekaj časa širil in ji pridobil nekaj tal med kmeti. Javil se je tu tudi odpor proti drugim strankam, češ sami moramo delo v roke vzeti, ker vsi nič ne dosežejo. Ideja ne bo zamrla. Od naše strani je torej treba organizacijo nadaljevati. — Mazarikovi učenci v Pragi so vsi evolucionisti. Duh teh mladih dijakov se že nekaj let čuti tudi med nami. Vera je po njih mislih le strah. Ti ljudje vidijo, da liberalci nič ne storé. Združili so se v klub. Imeli so predavanja že v Logatcu, v Dražgošah itd. V začetku imajo le praktična predavanja, pozneje pridejo druge stvari na vrsto — evolucionizem na kmetih. Ti možje so za sedaj sami zase, a postanejo lahko nevarni. Mogoče je celo, da bi jih duhovniki podpirali. Socialne demokrate imenujejo sebi najbližje. Hvaležni moramo biti razmeram, da imamo tako radikalen kmetiški program. Zasnovati se pa morajo predavanja o agrarnem vprašanju z ozirom na dom, deželo in državo. Govorili bi lahko poslanci in druge znane osebe, kurze naj bi imeli pa duhovniki. Ni treba mnogo poslušavcev, naj-inteligentniši pa naj bi se učili in ideje dalje širili.

31.

Kako naj krščanska mati vzgaja svoje otroke.

20 sistematično razdeljenih načrtov o vzgoji (razdeljeno na pet let).

Prvo leto.**I. Govor. Družina.**

1. Pomen družinskega življenja

- a) za blagostanje človeštva sploh;
- b) za sv. cerkev;
- c) za svetno družbo.

(Aich, die hl. Familie und christliche Familie. Manz, Regensburg.)

2. Temelj zakona;

- a) njegov zakramentalni značaj;
- b) njegova svetost, čast in nerazvezljivost;
- c) njegove dolžnosti.

(Ludwig, Die christliche Mutter, Kirchheim, Mainz.)

II. govor. Osebe v družini:

1. Oče,

- a) njegov stan, njegovo dostojanstvo, čast, ki se mu mora izkazovati;
- b) njegove dolžnosti.

2. Mati,

- a) njeno stališče v družini, visoko dostojanstvo krščanske matere;
- b) njene dolžnosti do moža — sloga, ljubezen;
- c) njene dolžnosti do otrok, — kako velike so te dolžnosti.

3. Sorodniki,

- a) stari oče in stara mati — spoštovanje do njih, njih molitev, njih opomini;
- b) drugi sorodniki, — bratje in sestre; postrežnice, krstni botri — njihov vpliv na vzgojo.

(Ludwig, Die christliche Mutter. — A. Stolz, Erziehungskunst. — Egger, Die christliche Mutter.)

III. govor. Veliko delo vzgoje.**A. Telesna vzgoja.**1. Splošno. *Zdrava duša v zdravem telesu.*

- a) Pomen telesne vzgoje za dušno, socialno in versko življenje;
- b) namen telesne vzgoje.

2. Posebno.

- a) Pravila glede zraka, kakovost, množina, zračenje, toplota;
- b) pravila glede hrane in spanja;
- c) vzgoja organizma sploh;
- d) vzgoja posameznih čutov, kako jih krepiti in ohraniti.

(Ludwig, Die christliche Mutter. — Baumgartner, Erziehungslehre, Herder, Freiburg im Breisgau.)

Erstes Jahr.**I. Vortrag. Die Familie.**

1. Bedeutung des Familienlebens

- a) für die Wohlfahrt der Menschen überhaupt;
- b) für die heilige Kirche;
- c) für die weltliche Gesellschaft.

(Aich, Die heilige und christliche Familie. Manz, Regensburg.)

2 Grundlage der Ehe:

- a) ihr sakramentaler Charakter;
- b) ihre Heiligkeit, Würde und Unauflöslichkeit;
- c) ihre Pflichten

(Ludwig, Die christliche Mutter. Kirchheim, Mainz.)

II. Vortrag. Personen in der Familie.

1. Der Vater:

- a) sein Beruf, seine Würde, Ehrfurcht, die man ihm schuldet;
- b) seine Pflichten.

2. Die Mutter:

- a) ihre Stellung im Hause, die hohe Würde der christlichen Mutter;
- b) ihre Pflicht gegen den Gatten, — Eintracht, Liebe;
- c) ihre Pflichten gegen die Kinder, Größe dieser Pflichten.

3. Die Verwandten:

- a) Großvater und Großmutter — Hochachtung vor denselben, ihr Gebet, ihre Ermahnungen;
- b) andere Verwandte, — Geschwister, Wärterinnen — Taufpaten — ihr Anteil an der Erziehung.

(Ludwig, Die christliche Mutter. — A. Stolz, Erziehungskunst, Herder, Freiburg. — Egger, Die christliche Mutter.)

III. Vortrag. Das große Werk der Erziehung.**A. Leibliche Erziehung.**1. Allgemeines. *Mens sana in corpore sano.*

- a) Bedeutung der physischen Erziehung für geistiges, soziales und religiöses Leben;
- b) Zweck der physischen Erziehung.

2. Besonderes.

- a) Grundsätze in Beziehung auf die Luft, Quantität, Qualität, Ventilation, Temperatur;
- b) Grundsätze in Bezug auf die Nahrung und Schlaf;
- c) Pflege des Organismus überhaupt;
- d) Erziehung der einzelnen Sinne, Stärkung derselben, Behütung derselben.

(Ludwig, Die christliche Mutter. — Baumgartner, Erziehungslehre, Herder, Freiburg Breisgau.)

IV. govor.**B. Duševna, posebno pa verska vzgoja.**

1. Splošno (najpotrebnejše) o razvijanju spoznavanja in čutenja.

2. Dolžnost krščanske vzgoje:

- a) naravni in božji zakon;
- b) bistvo duše — medsebojno vplivanje duše in telesa;
- c) dostojanstvo duše — dostojanstvo človeka.

(Baumgartner, Psychologie — Herder, Freiburg.)

3. Kakšna naj bo verska vzgoja:

- a) temelj — vera;
- b) vzgoja otroka pred rojstvom;
- c) vzgoja otroka po rojstvu, (krst — ime — godovni dan — očiščenje [vpeljevanje]).

(Ludwig, Die christliche Mutter. — „Krone des häuslichen Glücks“. — A. Riffarth, M. Gladbach.)

Drugo leto.**I. govor. Posebna verska vzgoja.**

1. Poduk v veri (prvi domači pouk):

- a) učite otroka prav zgodaj spoznavati Boga (prva beseda: oče, mati — nebeški Oče, nebeška Mati);
- b) učite otroka božjih lastnosti — vsemogočnost, vsevednost, vsepričujočnost, dobroto;
- c) govorite pogosto o Jezusu in Mariji — o nebesih, svetnikih, angelih — posebno o angelu varhu.

2. Poduk v molitvi (prva domača pobožnost).

- a) Molite z otrokom vsak dan majhne molitvice;
- b) molite v stihih (v pesniški obliki) — pomen molitvic, razlaga;
- c) molite za starše.

(„Krone des häuslichen Glücks.“ — Egger, Die christliche Mutter.)

II. govor. Nadaljna verska vzgoja.

1. Verska pobožnost v domači hiši:

- a) družinska molitev;
- b) poduk in vzgled za začetni verski in nramni nauk — dobro in hudo;
- c) strah božji v družini;
- d) verski prazniki, božič, velikanoč itd.

2. Verska pobožnost izven domače hiše.

- a) Obiskovanje cerkve;
- b) obiskovanje službe božje;
- c) obiskovanje sosedov — (vedenje, govorjenje — nadzorstvo).

(Ludwig, Die christliche Mutter. — „Krone des häuslichen Glücks.“)

IV. Vortrag.**B. Physische, geistige Erziehung, besonders religiöse Erziehung.**

1. Allgemeines (das notwendigste) über die Bildung des Erkenntnis- und Gefühlsvermögens.

2. Pflicht der religiösen Erziehung.

- a) Naturgesetz und göttliches Gesetz;
- b) Wesen der Seele — Wechselwirkung zwischen Leib und Seele;
- c) Würde der Seele — Würde des Menschen.

(Baumgartner, Psychologie — Herder, Freiburg.)

3. Art und Weise der religiösen Erziehung.

- a) Grundlage — Religion;
- b) Erziehung des Kindes vor der Geburt;
- c) Erziehung des Kindes nach der Geburt, (Taufe — Name — Namenstag — Aussegnung)

(Ludwig, Die christliche Mutter — „Krone des häuslichen Glücks.“ — A. Riffarth, M. Gladbach.)

Zweites Jahr.**I. Vortrag. Spezielle religiöse Erziehung.**

1. Unterweisung in der Religion (erster häuslicher Unterricht.)

- a) Lehrt das Kind recht früh Gott kennen (erstes Wort: Vater, Mutter — Himmelsvater, Himmelsmutter);
- b) lehrt es Gottes Eigenschaften — Allmacht, Güte, Allwissenheit, Allgegenwart;
- c) redet oft von Jesus und Maria — Himmel, Heilige, Engel — ganz besonders Schutzengel.

2. Unterweisung im Gebet (erste Hausandacht.)

- a) Bete täglich kleine Gebete mit dem Kinde;
- b) Gebete in Versen — Sinn der Gebete, Erklärung;
- c) Gebet für die Eltern.

(„Krone des häuslichen Glücks.“ — Gladbach. — Egger, Die christliche Mutter.)

II. Vortrag. Weitere religiöse Erziehung.

1. Religionsübung im Hause.

- a) Familiengebet;
- b) Lehre und Beispiel für die Anfänge des Glaubens und Sittenlehre — Gut und Böse;
- c) Gottesfurcht in der Familie;
- d) religiöse Feste, Weihnachten, Ostern zc.

2. Religionsübung außer dem Hause.

- a) Besuch des Gotteshauses;
- b) Besuch des Gottesdienstes;
- c) Besuch der Nachbarhäuser — (Besuchen, Reden, — Aufsicht.)

(Ludwig, Die christliche Mutter — „Krone des häuslichen Glücks.“)

III. govor. Vzgojevalna sredstva.

1. Vzgojevalna sredstva v širjem pomenu:

- a) molitev;
- b) zgled;
- c) pouk — zapoved in prepoved (jasna, določna, kratka, brez izjeme [za vse]; nepreklicljiva — enkrat dana velja. — Pokorščina.
(A. Stolz, Erziehungskunst. — Ludwig, Die christliche Mutter. — Baumgartner, Erziehungslehre.)

IV. govor. Vzgojevalna sredstva v ožjem pomenu.

1. Plačilo — objekt.

- a) Pohvala;
- b) dovoljenje kakega razvedrila;
- c) darila — hvaležnost.

2. Kazen; — objekt; — pravična — zmerna, resna, premišljena.

- a) Graja (opomin, svarjenje, žuganje);
- b) prepoved razvedrila;
- c) telesna kazen.

3. Nadzorovanje — objekt — (občevanje, knjige, podobe, igre, kopanje.)

- a) Potrebno;
- b) dvojni namen — negativno in pozitivno: zabraniti hudo, bodriti k dobremu;
- c) natančno, a ne malenkostno in pedantično.
(Ludwig, Die christliche Mutter. — „Krone des häuslichen Glücks“. — Alb. Stolz, Erziehungskunst. — Baumgartner, Erziehungslehre.)

Tretje leto.**I. govor. Šola.**

1. Dolžnost staršev, otroke v šolo pošiljati.

- a) To zahteva časna sreča otrok;
- b) to zahteva dušna sreča otrok;
- c) to zahteva ljubezen, čast, ponos staršev.
„Qui docet filium suum, laudabitur in illo“.
Sir. 30, 3.

2. Sodelovanje s šolo.

- a) Vspodbujaj otroke k učenju;
- b) daj jim potrebni čas za učenje in za razvedrilo;
- c) strinjaj se z ukrepi katehetovimi in učiteljevimi;
- d) delovanje zoper šolo in njene slabe posledice — nevednost, lenoba, surovost itd.
(Ludwig, Die christliche Mutter. — Egger, die christliche Mutter, Benziger, Einsiedeln.)

III. Vortrag. Zuchtmittel.

1. Zuchtmittel im weiteren Sinne.

- a) Gebot;
- b) Beispiel;
- c) Belehrung — Gebot und Verbot (klar, bestimmt, kurz, ausnahmslos [für alle], unwiderruflich) — einmal gegeben gelten sie. — Gehorsam.
(A. Stolz, Erziehungskunst. — Ludwig, Die christliche Mutter. — Baumgartner, Erziehungslehre.)

IV. Vortrag. Zuchtmittel im engeren Sinne.

1. Belohnung, — deren Objekt.

- a) Lob;
- b) Gewährung von Vergnügungen;
- c) Erteilung von Geschenken. — Dankbarkeit.

2. Bestrafung, — deren Objekt — gerecht mit Maß, mit Ernst, mit Überlegung.

- a) Tadel (Ermahnung, Warnung, Drohung);
- b) Entziehung von Vergnügungen;
- c) körperliche Strafe.

3. Beaufsichtigung — deren Objekt — (Umgang, Lektüre, Bilder, Spielplätze, Badeplätze):

- a) notwendig;
- b) doppelter Zweck — negativ und positiv: Verhütung des Bösen, Aneiferung zum Guten;
- c) genau, doch nicht zu kleinlich und pedantisch
(Ludwig, die christliche Mutter. — „Krone des häuslichen Glücks“. — A. Stolz, Erziehungskunst. — Baumgartner, Erziehungslehre.)

Drittes Jahr.**I. Vortrag. Die Schule.**

1. Verpflichtung der Eltern, die Kinder in die Schule zu schicken.

- a) Es verpflichtet das zeitliche Wohl der Kinder;
- b) es verpflichtet das Seelenheil der Kinder;
- c) es verpflichtet die elterliche Liebe, der elterliche Stolz.
„Qui docet filium suum, laudabitur in illo“.
Sir. 30, 2.

2. Mitwirkung mit der Schule.

- a) Anhalten zum Lernen;
- b) Überlassung der nötigen Zeit zum Lernen und zur Erholung;
- c) Anerkennung der Anordnungen der Geistlichen und Lehrer;
- d) Gegenwirkung gegen die Schule und deren nachteilige Folgen — Ignoranten, Trägheit, Frechheit etc.
(Ludwig, Die christliche Mutter. — Egger, Die christliche Mutter, Benziger, Einsiedeln.)

II. govor. Vest otrokova.

1. Razločevanje med dobrim in hudim.

- a) Božje zapovedi
b) cerkvene zapovedi
c) resnični strah božji — Bog bolj studi in sovraži hudo kot ljudje.

2. Prva sv. spoved — važnost.

- a) Spovedni nauk;
b) dan prve spovedi;
c) po spovedi.

(„Krone des häuslichen Glücks.“)

III. govor. Vzgojitev značaja.

Vzgoja mora biti osebna (individualna); ozirati se je treba

1. na spol.

- a) deček (počasno razvijanje, a bolj močno, bolj za javnost);
b) deklica (hitro razvijanje, a bolj malenkostno — domišljija velika — bolj za domače življenje);
c) pravila za vzgojo obeh spolov.

2. Na prirojenost in nrav.

- a) Sanguinična nrav;
b) kolerična nrav;
c) melanholična nrav;
d) flegmatična nrav.

Pospešuj nravske čednosti, deluj zoper nravske napake; različni disciplinarni pripomočki.

3. Na nadarjenost in zmožnost.

- a) Dobro nadarjeni otrok;
b) slabo nadarjeni otrok.

(Baumgartner, Psychologie. — Baumgartner, Erziehungslehre.)

IV. govor. Prvo sv. obhajilo.

1. Priprava.

- a) Važnost priprave (vera, spolnjevanje zapovedi, poznejše prejemanje sv. zakramentov);
b) opominjanje k učenju, obiskavanje cerkve, molitev — molitev materina.

2. Dan sv. obhajila:

- a) Dan sreče in veselja za otroka;
b) dan sreče in veselja za družino.

3. Dnevi po sv. obhajilu.

- a) Spolnjevanje dobrih sklepov;
b) varuj se hudega.

(Ludwig, Die christliche Mutter.)

II. Vortrag. Das Gewissen des Kindes.

1. Unterscheidung zwischen „Gut und Böse“.

- a) Gebote Gottes
b) Kirchengebote
c) wahre Gottesfurcht — Gott verabscheut und straft das Böse mehr, als Menschen

2. Die erste Beicht — Wichtigkeit.

- a) Beichtunterricht;
b) der Tag der Beichte;
c) nach der Beicht

(„Krone des häuslichen Glücks.“)

III. Vortrag. Erziehung eines Charakters.

Die Erziehung muß eine individuelle sein, also Rücksichtnahme

1. Auf das Geschlecht.

- a) Knabe (Entwicklung langsam, aber intensiv — mehr für das öffentliche Leben);
b) Mädchen (Entwicklung rasch, aber mehr kleinlich — Phantasie groß — mehr für das häusliche Leben);
c) Grundsätze für Erziehung beider Geschlechter.

2. Auf das Naturell und Temperament.

- a) Das sanguinische Temperament;
b) das choleriche Temperament;
c) das melancholische Temperament;
d) das phlegmatische Temperament

Förderung der Temperamentsstugenden, Entgegenwirken gegen Temperamentsfehler — verschiedene Disciplinarmittel.

3. Auf die Anlagen und Talente

- a) Das talentvolle Kind;
b) das talentsschwache Kind.

(Baumgartner, Psychologie — und Baumgartner, Erziehungslehre.)

IV. Vortrag. Die erste hl. Kommunion.

1. Vorbereitungszeit.

- a) Wichtigkeit derselben (Glaube, Haltung der Gebote, späterer Sakramentenempfang);
b) Anhalten zum Lernen, Kirchenbesuch, Gebet — Gebet der Mutter.

2. Der Kommuniontag.

- a) Tag des Segens und der Freude für das Kind;
b) Tag des Segens und der Freude für die Familie.

3. Tage nach der heiligen Kommunion.

- a) Erhaltung der guten Vorsätze;
b) Fernhaltung des Bösen.

(Ludwig, die christliche Mutter.)

Četrto leto.

I. govor. Gojitev sv. čednosti.

1. Čistost.

- Ohranjuj in pomnožuj sramežljivost — važno — (že pri otroku), obleka, hrana;
- previdnost v govorjenju in obnašanju — lastni zgled — knjige — podobe;
- ležišče po spolu ločenih otrok;
- ljubezen in češčenje Brezmadežne — angelj varuh — sv. Alojzij.

(Clericus, Zehn Gebote katholischer Kindererziehung, Kirchheim, Mainz. „Krone des häuslichen Glücks. — Alb. Stolz, Erziehungskunst.)

II. govor. Zmernost.

- Draženje požrešnosti (sladkosnednost);
- nezmerno — hlastno uživanje jedi in pijače;
- denar za sladkarije;
- upijanljive, žgane pijače.

(„Krone des häuslichen Glücks.“)

III. govor. Odkritost, poštenost, ljubezen do bližnjega.

1. Odkritost.

- Bodi vedno prav odkritosrčen do otroka;
- ne dajaj povoda za laž;
- malo laž grajaj vsakokrat, veliko kaznuj;
- prizadevaj si, da otrok pogrešek prizna.

2. Poštenost.

- Bodi sam pošten in zvest;
- ne dajaj priložnosti za tatvino, ne vodi sam k tatvini;
- vsako tatvino kaznuj; vkradena reč naj se vrne.

3. Ljubezen do bližnjega.

- Zatiraj nevoljo in zavist;
- varuj se krega in prepira (zgled);
- zabрани jezo in maščevanje.

(„Krone des häuslichen Glücks.“ — Clericus, Zehn Gebote katholischer Kindererziehung.)

IV. govor. 4. Pridnost in ljubezen do reda.

1. Pridnost.

- Nevarnost lenobe;
- slabe posledice lenobe;
- korist delavnosti in pridnosti;
- odloči že malim — zlasti pa odraslim primerno opravilo.

2. Ljubezen do reda.

- Snažnost (posebno pri deklicah);
- točnost.

(„Krone des häuslichen Glücks.“ — A. Stolz, Erziehungskunst.)

Viertes Jahr.

I. Vortrag. 1. Pflege der Tugenden.

1. Schamhaftigkeit.

- Wacherhaltung und Stärkung des Schamgefühls — Wichtigkeit (schon beim Kinde) Kleidung — Nahrung;
- Vorsicht im Reden und Benehmen — eigenes Beispiel — Bücher — Bilder;
- Trennung der Geschlechter zur Schlafzeit;
- Liebe und Verehrung der Immaculata — Schutzengel — St. Aloisius.

(Clericus, Zehn Gebote kathol. Kindererziehung. Kirchheim, Mainz. — „Krone des häuslichen Glücks.“ — A. Stolz, Erziehungskunst.)

II. Vortrag. 2. Mäßigkeit.

- Reizung der Gaumenlust (Naschen);
- Unmäßiges — gieriges Genießen von Speise und Trank;
- Geld für Naschwerk;
- Verabreichung alkoholischer Getränke.

(„Krone des häuslichen Glücks.“)

III. Vortrag. 3. Offenheit, Redlichkeit, Nächstenliebe.

1. Offenheit.

- Sei immer wahr und aufrichtig gegen das Kind;
- gib nie Anlaß zur Lüge;
- auch kleine Lügen nicht ohne Rüge, grobe nicht ohne Strafe;
- Erstrebe das aufrichtige Bekennen der Fehler.

2. Redlichkeit.

- Sei selbst redlich und ehrlich;
- gib nicht Gelegenheit und führe nicht in Versuchung zum Stehlen;
- Bestrafe jeden Diebstahl und dringe auf Wiedererstattung.

3. Nächstenliebe

- Unterdrückung von Mißgunst und Neid;
- Verhütung von Zank und Streit (Beispiel);
- Unterdrückung von Haß und Rachsucht.

(„Krone des häuslichen Glücks.“ — Clericus, Zehn Gebote katholischer Kindererziehung.)

IV. Vortrag. 4. Fleiß und Ordnungsliebe.

1. Fleiß.

- Gefahren des Müßigganges;
- Schlimme Folgen desselben;
- Nutzen der Tätigkeit und Arbeitsamkeit;
- Gib schon den Kleinen — besonders aber den Größeren passende Beschäftigung

2. Ordnungsliebe.

- Reinlichkeit (besonders für Mädchen);
- Pünktlichkeit.

(„Krone des häuslichen Glücks.“ — Alb. Stolz, Erziehungskunst.)

Peto leto.

I. govor. Otroci kot posli.

1. Ne otroka pošiljati predaleč od rojstne hiše.

- a) Zato, da ga mati lahko obišče (materino obličje, materina beseda);
- b) zato, da otrok lažje večkrat domov pride (udanost — odvisnost).

2. Le h katoliškim družinam, katere

- a) svojo vero tudi v dejanju kažejo;
- b) dajo poslom čas, da morejo opraviti svoje verske dolžnosti.

3. Ne glej toliko na dobro plačilo, ampak bolj na velike nevarnosti

- a) za sv. vero;
- b) za nравnost;
- c) za dušno zveličanje.

(Ludwig, die christliche Mutter. — Clericus, Zehn Gebote katholischer Kindererziehung. — A. Stolz, Erziehungskunst.)

II. govor. Nevarnosti za odraslo mladino.

1. Obiskavanje gostiln.

- a) Uničuje blagostanje družine; nepotrebni stroški; tatvina in izmikanje; razdruženje družinskih vezi.
- b) uničuje zdravje in življenje: nezmernost, ponočevanje, prepiri in poboji.
- c) nevarnosti za dušno zveličanje: pogovori zoper duhovnike in druge ljudi, surovost — neolikanost, nečistost.
- d) Kdaj dovoljeno — kdaj ne.

2. Ples.

- a) nevarnosti in priložnosti pri plesih: mesenost (čutnost) — lahkornost, pogovori, pogledi, dejanja, vračanje domov.
- b) odstranitev nevarnosti ali vsaj zmanjšanje: dobra društva — Marijine družbe, nikoli brez nadzorstva, zmerno uživanje pijače, o pravem času domov in pod nadzorstvom.

(Ludwig, Die christliche Mutter. — Egger, Die christliche Mutter.)

III. govor. Poklic.

1. Bog odloči poklic, ne človek, ne oče, ne mati.

Fünftes Jahr.

I. Vortrag. Die Kinder als Dienstboten.

1. Entfernung vom elterlichen Hause nicht zu weit.

- a) Damit die Mutter das Kind besuchen kann (Mutterantlig, Mutterwort);
- b) damit das Kind öfter in das elterliche Haus kommt (Anhänglichkeit — Abhängigkeit.)

2. Nur bei katholischen Herrschaften, die

- a) ihre Religion selbst praktisch ausüben;
- b) den Dienstboten Zeit lassen zum religiösen Leben.

3. Sieh nicht so sehr auf großen Lohn, sondern mehr auf die großen Gefahren

- a) für die Religion;
- b) für die Sittlichkeit;
- c) für das Seelenheil.

(Ludwig, Die christliche Mutter. — Clericus, Zehn Gebote katholischer Kindererziehung. — Alb. Stolz, Erziehungskunst.)

II. Vortrag. Gefahren für die reifere Jugend.

1. Wirtshausbesuch

- a) ruiniert den Wohlstand der Familie; unnütze Ausgaben; Diebstahl und Unterschlagung; Lösung der Familienbände.
- b) ruiniert Gesundheit und Leben: Unmäßigkeit, Nachtschwärmerei, Streitigkeiten und Schlägereien.
- c) Gefahren für das Seelenheil: Reden über Kirche, Priester und Nebenmenschen, Rohheit und Gemeinheit, Unzucht.
- d) Wann erlaubt — wann nicht.

2. Tanz:

- a) Gefahren und Gelegenheiten bei demselben Sinnlichkeit — Leichtfinn, Gespräche, Blicke, Handlungen, Heimweg.
- b) Hebung der Gefahren oder wenigstens deren Verringerung: gute Vereine — Marianische Kongregation, nie ohne Aufsicht, mäßiger Genuß von Getränken, zur rechten Zeit und unter Aufsicht nach Hause.

(Ludwig, Die christliche Mutter. — Egger, Die christliche Mutter.)

III. Vortrag. Berufswahl.

1. Gott, nicht der Mensch, nicht Vater und Mutter, bestimmt den Beruf.

2. Posamezni stanovi in znamenja poklica:

- a) deviški stan;
- b) zakonski stan;
- c) duhovniški stan;
- d) redovniški stan.

3. Pravice in dolžnosti staršev pri odpiranju poklica:

- a) preskušanje poklica;
- b) zadrževanje od poklica;
- c) pomoč k poklicu.

(Ludwig, Die christliche Mutter.)

IV. govor. Znanje in zakon.

1. Grešno znanje:

- a) vzrok od strani staršev;
- b) ničemernost — gizdavost.

2. Dovoljeno znanje, če ima namen:

- a) čist zakon;
- b) srečen zakon (vera, čednost, zdravje, starost);
- c) zakon, ki se ima kmalu skleniti.

3. Dolžnosti staršev pri znanju:

- a) prepričati se o telesni zmožnosti;
- b) prepričati se o dušnem stanju (vera — izurjenost v poljedelstvu, opravilo, stan).

4. Dobo zaročenja morata zaročenca preživeti:

- a) v čistosti srca — molitev, obiskovanje cerkve, prejemanje sv. zakramentov;
- b) v čistem življenju — previdnost z ozirom na kraj, kjer se shajata, način občevanja — opomini in svarilo.

5. Dolžnost in pravica staršev se ustavljati nameravanemu zakonu:

- a) ovirati;
- b) odsvetovati;
- c) sile nikoli ne sme biti (ne siliti za kako določeno osebo).

6. Poroka in dan poroke — po poroki.

(Ludwig, Die christliche Mutter. — A. Stolz, Erziehungskunst)

2. Die einzelnen Stände und Zeichen des Berufes:

- a) Der jungfräuliche Stand;
- b) der Ehestand;
- c) der Priesterstand;
- d) der Ordensstand.

3. Rechte und Pflichten der Eltern bei der Berufswahl:

- a) Prüfung des Berufes;
- b) Verhinderung desselben;
- c) Hilfe zu demselben

(Ludwig, Die christliche Mutter.)

IV. Vortrag. Bekanntschaft und Verhehlung.

1. Sündhafte Bekanntschaften:

- a) Schuld von Seite der Eltern;
- b) Eitelkeit, Aufpußen.

2 Erlaubte Bekanntschaften, wenn das Ziel:

- a) reine Ehe;
- b) glückliche Ehe (Konfession, Tugend, Gesundheit, Alter);
- c) baldige Ehe.

3 Pflichten der Eltern bei Bekanntschaften:

- a) Erkundigungen einziehen über körperliche Befähigung;
- b) Erkundigungen über geistige Beschaffenheit (Religion — Kenntnisse für Dekonomie, Geschäft, Stand).

1. Der Brautstand — er muß verlobt werden:

- a) in Reinheit des Herzens — Gebet, Kirchenbesuch, Sakramentenempfang;
- b) in Reinheit des Wandels — wachsames Auge auf Orte der Zusammenkunft, Art und Weise des Verkehrs — Belehrung und Ermahnung

5. Recht und Pflicht der Eltern, sich der beabsichtigten Ehe zu widersetzen:

- a) verhindernd;
- b) abratend;
- c) Zwang darf nie sein (nicht zu einer bestimmten Person zwingen, nicht von einer Person abzulassen).

6. Trauung und Trauungstag — nach demselben.

(Ludwig, Die christliche Mutter. — A. Stolz, Erziehungskunst.)

NB. Snovi za izvršitev gori označenih načrtov se dobi obilno v različnih virih, ki so bili že večkrat navedeni pri posameznih oddelkih; vsi ti viri so priporočila vredni; radi pregleda naj bodo tukaj še enkrat natančno omenjeni:

1. Mich Franz H., Die heilige Familie von Nazareth und die christliche Familie, Manz, Regensburg. 3 M.
2. Baumgartner Heinr., Leitfaden der Erziehungslehre, Herder, Freiburg im Breisgau.
3. Baumgartner Heinr., Psychologie oder Seelenlehre, Herder, Freiburg im Breisgau.
4. Clericus Friedr., Zehn Gebote katholischer Kindererziehung, Kirchheim, Mainz. 1-50 M
5. Egger Augustin (Bischof von St. Gallen), Die christliche Mutter, Benziger & Co, Einsiedeln. 1-50 M.
6. „Krone des häuslichen Glücks“, herausgegeben von einer Kommission des Verbandes „Arbeiterwohl“. Verlag von A. Hiffarth, M. Stadbach, 0-75 M.
7. Ludwig W., Die christliche Mutter, Fr. Kirchheim, Mainz. 3 M.
8. Stolz Alban, Erziehungskunst, Herder, Freiburg im Breisgau. 3 M.

Določbe in pojasnila.

Na shodu gg. dekanov se je marsikaj lepega in koristnega prereševalo, kakor se vidi iz zapisnika. O tej priliki in tudi poprej so se stavila vprašanja o nekaterih sinodalnih določbah. Da vsem gospodom ustrežem, naj tukaj skupno odgovorim.

1. Vedno češčenje presv. Rešnjega Telesa

Zapisnik o dotičnem razgovoru na shodu gospodov dekanov pojasnjuje, kaj se namerava. Izpostavilo se bode presv. Rešnje Telo vsak dan tekom vsakega leta v kaki župnijski ali drugi cerkvi naše škofije. Tudi samostani, moški in ženski, bodo veselo in goreče sodelovali.

Tej številki „Škofijskega lista“ je priložen načrt, kako naj bi se razne cerkve vrstile. Vodilna misel za razpored je v zapisniku povedana. Na shodih sodalitatist naj se priobčijo želje raznih dekanij in župnij; kolikor mogoče se bode na nje oziralo. Vsaj do konca avgusta naj se dotične želje sem priobčijo, da morem pravočasno izdati zapoved in pojasnilo.

Začelo se bo češčenje v spomin petdesetletnega jubileja proklamati dogmatis de immaculata conceptione b. Virginis Mariae 8. decembra, in sicer prav slovesno v stolni cerkvi.

2. Vzgoja dobrih mater.

Ako hočemo mladino dobro vzgojiti, moramo poskrbeti, da bodo matere vzgojno podučene. Dotična sinodalna določba (Synodus tit. II. cap. II. §. 2. št. 17. str. 12) se dozdeva pretežka. To sem čutil, zato sem dodal besedico „ubi facile“. Vendar se pa iz besede „obsecramus“ vidi, kako močno želim, da se določba točno izvede.

Hotel sem pa gg. duhovnikom delo olajšati in poskrbeti, da bode pouk sistematičen in celoten. Svoje ideje sem razložil veleč. oo. cistercijanom in jih prosil, naj mi načrt izdelajo. Delo se je veleč. o. Lavrenciju jako posrečilo, kakor razvidite iz zapisnika. Tvarina se sistematično razvija in vsak govor ima obilo krasne snovi.

Poskrbel sem, da dotično tvarino obsežnejše obdelano o pravem času prinese „duhovni Pastir“. Prvi govor bo ponatisnjen v številki za mesec julij.

Gospode župnike prosim, da se za poučni govor prav točno pripravijo. Naj bi se na shodih sodalitatist dotična tvarina prereševala in okolnostim in potrebam primerno obdelala.

K govorom naj prihajajo vse zakonske žene, posebno nujno naj se povabijo mlajše žene, vsaj one prvih pet let po poroki, da slišijo ves potrebni nauk. Skličejo naj se vsekako štirikrat na leto, in sicer, ako ni mogoče ali ako ni umestno kvaterni teden, naj se skličejo na praznik sv. Ane in na kak sopraznik Matere Božje, saj te dneve matere rade v cerkev pridejo. Ako se bote p. t. gospodje dobro pripravili, prav nič ne dvomim, da bodo na svoj stanovski pouk matere prav rade prihitele.

3. Portio canonica.

Ker imajo gg. dekani pri potrebnih vizitacijah ne le mnogo truda, ampak tudi dosti stroškov, naj se vsakemu dekanu stroški povrnejo in zato iz cerkvene blagajne plača po 10 K.

Tudi gg. arhidijakonom naj se povrnejo stroški. Vsak p. t. gospod dekan, katerega župnija je ob železnici, naj dá iz cerkvene blagajne p. t. gospodu arhidijakonu po 10 K; oni pa, katerega župnija je od železnice oddaljena (Semič, Vipava, Idrija, Žužemberk itd.) po 20 K.

4. Proti alkoholu.

Vse gospode opozorim na družbo treznosti (Škof. List 1904, str. 31., 32., 33.). Vpisovalne pole in sprejemne podobice bodo dotiskane prav kmalu. Prosim instanter, instantius et instantissime: zavzemite se za to prevažno delo duhovnega pastirovanja, ravnajte se po navodilih sinode (Synodus tit. III. cap. VI. str. 85 do 88). Naslonite družbo treznosti na Marijine družbe in na tretji red. Nagibajte posebno mladeniče, ki ravno iz šole izstopijo, da se vpišejo in obljubo storé. Pomagajo naj Vam dobri očetje, posebno matere in sestre. Vi in starši vzbujajte koj malim otrokom gnus in stud nad žganjem in sploh nad nezmernostjo. Pomagala bode tudi veleslavna c. kr. deželna vlada, ki je jako koristne naredbe izdala podrejenim organom (Škof. list 1904, str. 51 in 52). Posebno pa molite in zopet molite!

Postopanje podobno onemu v Idriji bi morda še marsikje pomagalo. Neki trgovec mi je rekel: naj bi po večjih vaseh kak zanesljiv kmet poskrbel za pravo vino in ga po najnižji ceni prodajal v zaprtih steklenicah na dom. Podoben način je v Ljubljani prav mnogo koristil. Naj se poskusi: dobro in pravo dober kup vino prodano na dom bi izpodbilo žganje in nevarno dolgo posedanje po krčmah. Dotičnemu kmečkemu prodajalcu bi ne bilo treba nobene posebne sobe, nobenega posebnega posla, domači ljudje bi mogli vse opraviti. Poskusite!

5. Misijoni.

O tej točki se ni dosti govorilo. Naj zadosti, ako opozorim na dotične sinodalne odredbe (Synodus tit. III. cap. V. §. 8. str. 84).

6. Evharistični shod.

O tem se bomo dogovorili z jugoslovanskimi škofi, ter določili čas in točen program. Shoda se že sedaj veselim. Upam, da bo veličastna manifestacija žive in neomahljive naše vere v osebno pričujočnost Gospoda našega Jezusa Kristusa v zakramentu presvetega Rešnjega Telesa. Prosim, pri sv. maši se spominjajte tega dela in molite za obilen blagoslov.

7. Mašno vino

Gospod dekan vipavski mi je poslal nastopni predlog:

„Prečastiti knezoškofijski ordinariat naj blagovoli ukazati, da si morajo cerkvena predstojništva oskrbeti mašno vino edino in izključno le od popolnoma zanesljivih in verodostojnih producentov in društev.

Zanesljivim in verodostojnim producentom in društvom se prištevajo:

1. duhovniki, kateri imajo lastne ali prebendne vinograde, napravljajo vino iz grozdja pod svojim nadzorstvom, in je imajo hranjeno v domači kleti in pod svojim nadzorstvom.

2. duhovniki v vinorodnih krajih, kateri dobivajo biro v grozdju in ravnaajo, kakor je rečeno bilo pod števil. 1.

3. društva, katerim člani oddajajo suho grozdje, in so pod strogim nadzorstvom veččega duhovnika. Odsvetovano, pa tudi naravnost prepovedano je, rabiti za sv. maše vino

- a) kupljeno od krčmarjev, vinotržcev, agentov, naj si bodo še tako pošteni;
- b) kupljeno od duhovnikov, kateri dobivajo v biro mošt, a ne grozdja;
- c) kupljeno sploh od laikov producentov (*exceptis excipiendis*);
- d) kupljeno od društev, katera niso pod nadzorstvom veččega duhovnika, in od svojih članov dobivajo vino a ne grozdja.

Zglasijo naj se oni duhovniki in ona društva, kateri želé pečati se s prodajanjem mašnega vina; a cerkvena predstojništva naj se obvežejo, kupovati mašno vino izključno le od priporočenih duhovnikov in društev.

Kmetijsko društvo v Vipavi je pod strogim nadzorstvom dekana vipavskega, in dobiva le suho grozdje od svojih članov, ter rado postreže z absolutno garantovanim mašnim vinom.

Le želeto je, da bi se ustanovila tudi v dolenskih vinorodnih krajih enaka društva.

Utemeljujejo se predstoječi predlogi in nasveti z naslednjimi razlogi:

Kmetijsko društvo v Vipavi razpošilja mašno vino na Dolenje in Gorenje Avstrijsko, na Koroško, Vorarlberško, na Češko, Moravsko, v Galicijo itd. Imam mnogo pisem na razpolago, v katerih tožijo vestni duhovniki, da je tudi v vinorodnih krajih silno težko, skoraj nemogoče, dobiti naravno vino, vinum de vite, in da je žalibog veliko sv. maš neveljavnih propter defectum materiae.

Živim in delujem vže nad trideset let v vinorodnih krajih; ukvarjati se moram tudi z obdelovanjem vinogradov in s kletarstvom. Prepričan pa sem, da pride od leta do leta manj pristnega vina v kupčijo, in da se prodaja kupcem večinoma petiotizirano, galizirano ali še celo umetno napravljeno vino — Kunstwein, da pa tudi duhovniki dobivajo za biro tako brozgo.

Pripovedovali so mi istrijski duhovniki, da tudi po Istriji se le malo naravnega-pristnega vina nahaja; a tudi po Dolenjskem razširja se od leta do leta multipliciranje vina. Česar pa producenti ne storé, no, to nadomestijo spretni krčmarji in veletržci.

Razvidno je, da se postavi duhovnik v največjo nevarnost, da so sv. maše neveljavne propter defectum materiae, ako si oskrbi mašno vino od nezanesljivih oseb ali društev. Knezo-nadškofijski ordinariat na Dunaju je naredil začetkom tek. leta potrebne korake, da bo imel na razpolago naravno vino in dopisal je v rečeni zadevi tudi kmetijskemu društvu v Vipavi.

Iz naštetih razlogov je jasno, da je zgoraj označeni predlog stvaren in tehten, in da se bodo preprečile mnoge nevarnosti za neveljavnost sv. maš, ako se predlog sprejme in nasvetovano postopanje natančno in vestno izvršuje.

Ker se dandanes zares mnogo nepristnega vina prodaja, in ker moramo za daritev svete maše imeti vinum de vite,

1. naročam prav resno vsem p. t. gospodom duhovnikom, da se pri kupovanju mašnega vina ravnaajo po zgoraj načrtanih navodilih,

2. pohvalim in priporočim vipavsko kmetijsko društvo kot zanesljivo, pri katerem se more kupovati vino namenjeno za sv. maše, in

3. pozivljam gospode duhovnike na Dolenjskem in Belokranjskem, naj se dogovoré o načinu, kako bi se tudi od tam moglo dobiti pristno vino za daritev sv. maše.

Dodam še to, da treba istotako skrbeti za pravo pšenično moko, ker se v trgovini tudi moka kvari in z drugimi tvarinami meša; naj torej vsak gospod župnik dobro premisli, kje se dobiva prava pšenična moka in kupovanje naj se ne prepušča cerkvenikom.

8. Dvomi.

Predložili so se mi nastopni dvomi:

I. *Ozir pridržanih grehov:*

1. Je li casus reservatus, če kdo lastno posestvo zažge iz namena, da bi se mu izplačala zavarovalnina?

2. Ali je pri incestu cum consanguineis treba, da se stori peccatum in genere suo completum?

3. Vsem spovednikom je dovoljeno, odvezovati od škofijskih pridržajev tempore confessionis paschalis et quidem ultimis tribus hebdomadibus. Ali so to zadnji trije tedni velikonočne dóbe v liturgičnem smislu, ali zadnji trije tedni onega časa, v katerem je spoved opraviiti vsled cerkvene zapovedi?

4. Nekateri spovedniki so že prej dobili oblast, odvezovati od naših škofijskih pridržajev; ali to pooblaščenje veljá tudi za sedanje rezervate?

Odgovor:

Ad 1. Affirmative. — Ad 2. Affirmative. — Ad 3. ad primam partem negative, ad secundam affirmative. — Ad 4. Affirmative.

II. *Ozir dekanom podeljenih oblasti:*

1. Prepuščena je dekanom oblast restituendi jus petendi debitum conjugale. Na kak način naj vračajo to zgubljeno pravico?

2. Dana je dekanom oblast dispensandi a bannis in periculo mortis, pa dispensandi ab una promulgatione nuptiarum. Se je li v teh zadevah obračati vedno le do dekanov, ali pa je župnikom prosto, si spregleda izprositi pri škofijskosti ali pri dekanu?

3. Ali naj spregleda od enega oklica pri dekanu prosita zaročenca, ali v njih imenu župnik; in naj se to zgodi ustno ali pismeno?

4. Ali smejo dekani ono, kar se njim dovoljuje, prepuščati tudi drugim?

Odgovor:

Ad 1. Facultas non conceditur nisi pro foro interno. — Ad 2. Ad primam partem negative, ad secundam affirmative. — Ad 3. Petitio fiat per parochum et quidem scriptotenus. — Ad 4. Negative.

9. O župnijskem izpitu.

O župnijskem izpitu se je razpravljalo pri sinodi, dotične določbe so v knjigi „Synodus dioecisana“ str. 177 do 181, posebno na str. 178 in 179, št. 238. Da odstranim razne nejasnosti, naj na neka stavljena mi vprašanja bolj natanko odgovorim:

- a) tvarina sinodalna tituli IV. spada na cerkveno pravo excepto cap. IV. in se bo skupaj s cerkvenim pravom izpraševala; tvarina tituli II. et III. et cap. IV. tit. IV. spada k pastoralki, zato se bode z njo skupno izpraševala; katehetika v obsegu, kakor se vzema v semenišču (po knjigi monsignora Zupančiča) s tvarino sinode tituli II. cap. III. §. 1. in tituli IV. cap. IV. §. 3. se pripoji katekizmu in se v glavnih potezah skupno ž njim izprašuje;
- b) pri prvi skupini je izpit pismen in ustmen iz dogmatike in cerkvenega prava, kateremu je pridružen titulus IV. sinodalne tvarine; samo ustmeno kratka pridiga; — pri drugi skupini se izprašuje pismeno in ustmeno iz moralke in pastirstva, kateremu je pridružen titulus II. et III. sinodalnih določb; samo pismeno se napravi homilija, samo ustmeno se izprašuje katehetika s katekizmom.

10. Sklep.

Ako pogledamo na razna poročila in na razne določbe, moramo veselega srca priznati, da smo zopet velik korak naprej storili. Prav obilnega sadu za versko

in cerkveno življenje po škofiji upam vsled vpeljave vednega češčenja presv. Rešnjega Telesa po naši škofiji in od sistematičnega vzgajanja dobrih mater. Saj smo šele s tem sklepom izpopolnili plemenito in prepotrebno naše prizadevanje za dobro, krščansko vzgojo naše mladine. Ako se vzgoja ne začne od prvega začetka, onda se v prvih letih marsikaj pokvari, kar je pozneje skoraj nemogoče popraviti. Srce in ljubezen srca se mora koj pridobiti za Jezusa in za razne krščanske čednosti in zoper razne strasti, da ne morejo v srcu korenin pognati. To vse mora pa mati doseči; toda kako bo dosegla, ako ni poučena o svojem postopku in o razlogih za tako postopanje? In ali ni bil ravno ta pouk jako površen, nepopoln, pomanjkljiv? Dotični sklep je torej prevažen in prepotraben; pa tudi ne bo pretežko izpeljati ga, saj sem Vam izpeljavo po možnosti olajšal.

Vse v največjo čast božjo in v izveličanje neumrjočih duš.

V Ljubljani, 21. aprila 1904.

✠ Anton Bonaventura,
škof.

Den deutschen Priestern.

Auch die deutschen Priester ersuche ich, die vorliegenden Anordnungen durchstudieren und ausführen zu wollen. Die Themata für die Heranbildung guter Mütter habe ich auch in deutscher Sprache zurechtlegen und die Literatur angeben lassen. Auf den Konferenzen der Sodalitas mögen die einzelnen Punkte besprochen werden.

Laibach den 21. April 1904.

✠ Anton Bonaventura,
Fürstbischof.

33.

Litterae apostolicae, quibus consociationibus in Dioecesi Labacensi erectis et erigendis a Temperantia dictis aliquae indulgentiae conceduntur.

PIUS PP. X.

Ad perpetuam rei memoriam. Cum sicut accepimus, in variis dioecesis Labacensis partibus pia consociationes erectae seu erigendae sint a Temperantia dictae sub patrocinio S. Familiae, quarum praecipuum institutum est intemperantiae vitio contraria virtute repugnare, Nos ut huiusmodi consociationes maiora in dies incrementa suscipiant, de Omnipotentis Dei misericordia ac BB. Petri et Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi omnibus et singulis ex utroque sexu fidelibus qui in quamlibet e praefatis consocia-

tionibus huiusmodi, dummodo canonice institutae fuerint in posterum ingredientur, die primo eorum ingressus si vere poenitentes et confessi Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum sumpserint, Plenariam: ac tam in scriptis quam in posterum inscribendis dictas in Consociationes confratribus et consororibus in cuiuslibet eorum mortis articulo, si vere etiam poenitentes et confessi ac S. Communionem refecti vel quatenus id facere nequiverint, saltem contriti nomen Jesu ore, si potuerint, sin minus corde devote invocaverint, et

mortem tamquam peccati stipendium de manu Domini patienti animo susceperint, item Plenariam: nec non eisdem nunc et pro tempore existentibus dictarum Consociationum confratribus et consororibus vere quoque poenitentibus et confessis ac S. Communione refectis, qui die festo Nativitatis S. Joannis Baptistae scilicet vigesimaquarta die Junii mensis, qua festum agitur societatum earundum praecipuum si in Dominicam inciderit, seu Dominica immediate antecedente vel subsequente; simulque Dominicis quatuor per annum temporum Ecclesiam seu Capellam respectivae consociationis propriam si exstet, secus respectivam eiusdem confratris et consororis Ecclesiam Parochialem, quae si distet, quamlibet aliam Ecclesiam seu sacellum publicum ut supra visitaverint, ibique oraverint, Plenariam quo praedictorum die id egerint, omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Iisdem vero Confratribus et Consororibus nunc et in posterum ipsas in societates adlectis corde saltem contritis quoties missis aliisque divinis officiis iuxta instituti leges celebrandis et recitandis interfuerint, aut quascumque processiones de Ordinarii licentia faciendas: Sanctissimumque Eucharistiae Sacramentum tam in processionibus quam cum ad infirmos aut alias quocumque et quodcumque pro tempore comitati fuerint vel si impediti, campanae ad id signo dato semel Orationem dominicam et Salutationem angelicam recitaverint aut etiam quinquies orationem et salutationem easdem pro animabus defunctorum Confratrum et Consororum

dixerint, aut quodcumque aliud pietatis seu charitatis opus exercuerint, toties pro quolibet praefatorum operum exercitio de numero poenialium dierum in forma ecclesiae solita sexaginta expungimus. Liceat demum supradictis Confratribus et Consororibus, si malint hisce plenariis, excepta illa in articulo mortis concessa, et partialibus indulgentiis, vita functorum labes poenasque expiare. Contrariis non obstantibus quibuscumque. Praesentibus perpetuo valituris. Sed praecipimus ut indulgentiae eisdem Consociationibus per similes Apostolicas litteras die XXVII. Novembris mensis anno MDCCCLXXXVIII iam concessae revocatae sint, prout per praesentes Apostolica auctoritate revocamus: utque si dictae consociationes alicui Archisodalitati aggregatae iam sint aut in posterum aggregentur aut alia quavis ratione uniantur vel alias quomodolibet instituantur, priores et quaevis aliae litterae Apostolicae illis nullatenus suffragentur sed e tunc eo ipso nullae sint: utque praesentium litterarum transumptis seu exemplis etiam impressis manu alicuius Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae praemunitis eadem prorsus adhibeatur fides, quae adhiberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae. Datum Romae apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die VI. Aprilis MCMIV Pontificatus Nostri Anno Primo.

L. S. **Pro Dno Card. Macchi
Nicolaus Marini m. p.**

34.

Slovstvo.

Slava Brezmadežni. O petdesetletnici 8. decembra 1854—1904. Napevi za „Marijino družbo“. Založil in priredil P. Angelik Hribar, O. M. Založil knezoškofijski ordinarijat v Ljubljani. Tiskala „Zadružna tiskarna“ v Ljubljani. — Dobiva se v knezoškofijski pisarni in pri oo. frančiškanih v Ljubljani. Cena: broširano 1 K; — v pol platno 1·20 K; — elegantno v platno vezano 1·60 K. — Po pošti vsak izvod 10 h več. — Zbirka obsega na 136. straneh 105 lepih in prirčnih pesmi in sicer najprej „Pozdrav presvitemu knezoškofu“, dalje 8 družbenih pesmi, 39 Marijinih, dvojne lavretanske litanije, 27 odpevanj, 15 obhajilnih pesmi, ene litanije v čast presvetemu Srcu Jezusovemu z 10 odpevanji, 1 pesem ob poroki in 1 ob grobu Marijinega otroka. — Zbirka bo

jako dobro došla zlasti „Marijinim družbam“, katerim je v prvi vrsti namenjena, z veseljem jo bodo pa tudi pozdravili v vsaki slovenski hiši, kjer le količkaj znajo peti mnogoštevilni Marijini častivci, ki bodo s pomočjo te praktične pesmarice pri raznih pobožnostih v cerkvi in doma tem pogumneje in točneje sodelovali.

Srce Jezusovo. — Nov molitvenik. — Presvetli knezoškof izda za mesec junij nov molitvenik, posvečen češčenju Jezusovega presv. Srca. Molitvenik podaja v lepi besedi zgodovino in razlaga pomen te pobožnosti, dostavljene so mu tudi razne molitve, ki se odlikujejo po izbrani obliki. Tudi oblika molitvenika je zelo prikupna in priročna. Za sedaj samo opozarjamo na to delo, ki izide zadnje dni majnika.

35.

Nabiranje milih darov za pogorelce v Spodnji Pristavi in v Hinjah.

Veleslavno c. kr. deželno predsedništvo za Kranjsko je doposlalo z dopisom z dnè 25. aprila 1904, št. 1714, nastopni oklic:

„Dnè 13. aprila t. l. popoldne se je vnel v vasi Spodnja Pristava, občina Šmihel-Stopiče, politični okraj Novo mesto, grozovit požar, ki se je neizmerno hitro razširil, tako da je v kratkem stala cela vas v plamenu. Požar je upepelil 11 hiš in 48 gospodarskih poslopij, vrhu tega pa z malimi izjemami tudi uničil vse premočnine pogorelcev.

Skupna škoda znaša približno 75.400 kron, zavarovalne vsote pa znašajo samo 11.620 kron. Nesrečne pogorelce, katerih gospodarski položaj je bil že sam na sebi jako neugoden, preti ta katastrofa gospodarsko uničiti; nakazani so na dejansko zunanjo pomoč, ki se jim v njih brezupnem položaju ne sme odrekati.

Po preteku nekaterih dni, dnè 19. t. mes. je vas Hinje, občina Žužemberk, pol. okraj Novo Mesto, zadela podobna katastrofa, katera pa je še večje premere dosegla in 26 posestnikom skoro vse njih imetje uničila; 86 poslopij s celo hišno opravilo, z gospodarskim

orodjem in z zalogami je pogorelo. Škoda se ceni na 188.700 kron, zavarovalne vsote pa znašajo samo 39.350 kron. Beda je velikanska in treba je hitre pomoči.

Prepričan, da bode klic na pomoč nesrečnih prebivalcev iz Pristave in iz Hinj izpodbudil neizčrpno dobrodelnost prebivalstva k novim delom, razpisujem s tem sklad milih darov po vsej kronovini, ter se obračam do vsakogar s prošnjo, naj prispeva po svojih močeh, pa naj si bo tudi še s tako malim darom.

Od zneska nabranih darov se bodo dve tretjini naklonile pogorelcem v Hinjah, ena tretjina pa onim v Spodnji Pristavi, v kolikor dotični darovi nimajo izrečne odmembe za Hinje ali za Spodnjo Pristavo.

Darove sprejemajo: ces. kr. deželno predsedstvo, tukajšnji mestni magistrat in okrajna glavarstva; razglasili se bodo v uradnih novinah „Laibacher-Zeitung“ in oddali svojemu namenu.“

Čč. gg. dušnim pastirjem se naroča, naj oznanijo ta oklic vernikom z lece, nabrane darove pa naj od- p šljejo na označeno mesto.

36.

Konkurzni razpis.

Razpisujejo se župnije: Črmošnjice v novomeški dekaniji; Dražgoše v loški dekaniji; Hotedršica v vrhniški dekaniji; Preloka v semiški dekaniji.

Prošnje za župnijo Črmošnjice naj se naslove na svetlega kneza Karola Auersperga; za župniji Draž-

goše in Preloko na veleslavno c. kr. deželno vlado v Ljubljani; za župnijo Hotedršico pa na prečastiti kn.-šk. ordinarijat v Ljubljani.

Kot zadnji rok za vlaganje prošenj se s tem do- loči 1. dan junija 1904.

37.

Škofijska kronika.

Kn.-šk. duhovnim svetnikom je bil ime- novan č. g. Ivan Juvan, župnik v Spodnji Idriji.

Podeljena je bila župnija Sveti Jakob ob Savi č. g. Ivanu Sakserju, župniku v Hotedršici.

Kanonično vmeščeni so bili čč. gg.: Anton Kocijančič na župnijo Mirno dne 19. aprila 1904; Frančišek Dolinar na župnijo Cerklje pri Kranju dne 25. aprila 1904; Ivan Meršolj na župnijo Sveto Katarino v Topolu dne 25. aprila 1904; Frančišek Pavlin na župnijo Sveto Trojico nad Cerknico dne 30. aprila 1904.

Č. gosp. Josip Kraker, kapelan v Črmošnjicah, je bil nameščen kot župni upravitelj ondi.

Umrli so čč. gg.: Alojzij Stare, monsignor in upokojen rovski župni upravitelj, v Ljubljani dne 10. aprila 1904; Frančišek Belšak, duhovnik mi- sijonske družbe sv. Vincencija Pavljanskega, v Ljubljani dne 16. aprila 1904; Ivan Klemenc, začasno upokojen gorjanski kapelan in beneficijar, v Borovnici dne 9. maja 1904; Alojzij Kreiner, župnik v Črmošnjicah, dne 9. maja 1904.

Priporočajo se v molitev častitim gospodom du- hovnim sobratom.

Knezoškofijski ordinarijat v Ljubljani, dne 11. maja 1904.

N a č r t

po katerem naj bi se obhajalo vedno čiščenje v ljubljanski škofiji.

Mesec in dan molitve	Cerkev	Mesec in dan molitve	Cerkev	Mesec in dan molitve	Cerkev	Mesec in dan molitve	Cerkev
Jan.		Febr.		April		Maj	
1	Ljubljana, Trnovo	15	Bela Cerkev	1	Konjšica	17	Frančiškanke, Kar-
2	Dobrava pri Kropi	16	Zalilog	2	Sv. Trojica p. Cerkn.		meličanke
3	Babno polje	17	Zavrac	3	Preddvor	18	Lesce
4	Planina	18	Spodnja Idrija	4	Unter-Deutschau	19	Breznica
5	Javorje pri Litiji	19	Duplje	5	Dobropolje	20	Dobrova
6	Sv. Trije Kralji	20	Leše	6	Leskovic	21	Prem
7	Altlag	21	Banjaloka	7	Radovica	22	Kamna Gorica
8	Mösel	22	Št. Vid pri Brdu	8	Suhorija	23	Krško, kapucini
9	Mekinje in Repnje	23	Kolovrat	9	Brezje	24	Salezijanci
10	Begunje p. Radoljici	24	Vavtavas	10	Podbrezje	25	Godovič
11	Olševk	25	Bučka	11	Blagovica	26	Sv. Trojica v Tržišču
12	Morobiz	26	Slap	12	Vrhnika	27	Ljubno
13	Trnje	27	Razdrto	13	Vrhpolje p. Moravč.	28	Sv. Helena
14	Unec	28	Preloka	14	Št. Lenart	29	Sv. Duh
15	Podzemelj	29	Novomesto	15	Kamnik, žup. cerkev	30	Ráteče
16	Semič			16	Kranj	31	Kranj
17	Železniki			17	Motnik		
18	Ljubljana, sv. Peter	Marec		18	Šturije	Junij	
19	Špitalič	1	Čemšenik	19	Št. Jurje pri Šmariji	1	Ljubljana, uršulinke
20	Kočevje	2	Sv. Troj. pri Morav-	20	Ihan	2	Škocijan p. Dobravi
21	Sela pri Kamniku		čah	21	Dobrnice	3	Soteska
22	Goriče	3	Št. Jošt pri Vrhniki	22	Gôrje	4	Škocijan p. Turjaku
23	Pöllandl (Poljanica)	4	Krško	23	Št. Jurij pri Kranju	5	Ježica
24	Brezovica	5	Begunje, kaznilnica	24	Stara Loka	6	Mirnapeč
25	Vrhnika	6	Šmihel, redovnice	25	Cerklje pri Krškem	7	Planina pri Vipavi
26	Mavčiče	7	Trnovo, redovnice	26	Podgrad	8	Masern (Grčarice)
27	Nova Oselica	8	Kandija, Kartuzijani	27	Nevlje	9	Ajdovec
28	Goče	9	Javorje	28	Čatež pri Krškem	10	Črni Vrh nad Idrijo
29	Salezijanci	10	Ledine	29	Št. Jurij pod Kumom	11	Lučine
30	Peče	11	Osilnica	30	Stari trg pri Ložu	12	Vrhpolje pri Vipavi
31	Senožeče	12	Sv. Gregor			13	Štanga
		13	Sv. Križ n. Jesenicami			14	Št. Vid pri Zatičini
Febr.		14	Unterlag	Maj		15	Št. Vid pri Ljubljani
1	Ljubljana, Frančiš-	15	Kočevje, redovnice	1	Ljubljana, stolnica	16	Št. Vid pri Vipavi
2	kani	16	Repnje	2	Trebelno	17	Unter-Warmberg
3	Vrabče	17	Velike Poljane	3	Sv. Križ pri Litiji	18	Sv. Vid pri Cerknici
4	Ambrus	18	Stari trg p. Poljanah	4	Čatež pri Trebnjem	19	Želimlje
5	Begunje p. Cirknici	19	Ljubljana, Josephin.	5	Šent Gotard	20	Preserje
6	Koroška Bela	20	Suhor	6	Orehek	21	Kovor
7	Sela pri Šumbregu	21	Zatičina	7	Ljubljana, sv. Florij.	22	Idrija
8	Rieg	22	Stranje	8	Trzin	23	Trata
9	Hotedršica	23	Kresnice	9	Rakitna	24	Preska
10	Mirna	24	Tržič	10	Javor	25	Zasip
11	Ljubljana, Lichten-	25	Ljubljana, frančišk.	11	Novaštifta	26	Matenjasvas
12	thurn	26	Velika Dólina	12	Kopanj	27	Dragatuš
13	Trstenik	27	Št. Rupert	13	Knežak	28	Črnomelj
14	Žabnica	28	Leskovec	14	Fara pri Kostelu	29	Ljubljana, sv. Peter
		29	Vojsko	15	Mitterdorf	30	Radeče
		30	Hinje				
		31	Velesovo	16	Nova Oselica		

Mesec in dan molitve	Cerkev	Mesec in dan molitve	Cerkev	Mesec in dan molitve	Cerkev	Mesec in dan molitve	Cerkev
Julij		Avg.		Okt.		Nov.	
1	Ljubljana, Trnovo	16	Dolenjvas	1	Ljubljana, lazaristi	16	Grad
2	Draga	17	Ribno	2	Dovje	17	Srednja vas
3	Selca	18	Št. Lorenc ob Te-	3	Tomišelj	18	Poljane
4	Smlednik		menici	4	Kamnik, frančiškani	19	Ljubljana, Križanke
5	Komenda	19	Cerklje pri Kranju	5	Logatec	20	Šmartin pod Šmarno
6	Radoljca	20	Žalina	6	Kartuzijani, Kandija		goro
7	Št. Janž	21	Mekinje	7	Bloke	21	Hrenovice
8	Šempeter p. Novem	22	Trebnje	8	Rovte	22	Spodnji Tuhinj
	mestu	23	Nesselthal	9	Polom	23	Bukovšica
9	Šempeter pri Slavini	24	Št. Jernej	10	Šmihel pri Žužem-	24	Žiri
10	Naklo	25	Goričica		berku	25	Sv. Katarina v Topolu
11	Podraga	26	Zgornji Tuhinj	11	Erzelj	26	Rova
12	Žužemberk	27	Dole	12	Sv. Gora	27	Zapoge
13	Vodice	28	Struge	13	Rob	28	Litija
14	Šmarjeta	29	Stopiče	14	Prežganje	29	Janče
15	Borovnica	30	Brdo	15	Karmeličanke, fran-	30	Vače
16	Češnjice	31	Višnja gora		čiškanke		
17	Vranja peč			16	Bohinjska Bela		
18	Ljubljana, bolnišnica			17	Podkraj		
19	Ljubljana, lazaristi	Sept.		18	Horjul	Dec.	
20	Prečina			19	Golo	1	Ljubljana, Josephi-
21	Stockendorf	1	Ljubljana, sv. Jakob	20	Zagorje na Pivki	2	num
22	Zlatopolje	2	Bešnica	21	Ljubljana, uršulinke	3	Bohinjska Bistrica
23	Sodražica	3	Čermošnjice	22	Budanje	4	Lozice
24	Šenturška gora	4	Slavina	23	Šmihel pri Košani	5	Zagorje ob Savi
25	Ljubljana, sv. Jakob	5	Vreme	24	Dol	6	Metlika
26	Loka, kapucini	6	Kranjska gora	25	Radoljca	7	Novomesto
27	Toplice	7	Mokronog	26	Trnovo	8	Mošnje
28	Gora pri Idriji	8	Cerknica	27	Ig	9	Ljubljana, stolnica
29	Sveta Magdalena na	9	Homec	28	Črnuče	10	Kamnik, župna cerk.
	Gori	10	Polšnik	29	Rudnik	11	Kokra
30	Kostanjevica	11	Primskovo	30	Vojsko	12	Studenc
31	Tunice	12	Lašče	31	Spodnji Bernik	13	Loka, uršulinke
		13	Boštanj			14	Dražgoše
		14	Križevo pri Kosta-	Nov.		15	Grahovo
		15	njevici			16	Zagradec
		16	Šmarije	1	Weissenfels	17	Adlešiči
		17	Polhov Gradec	2	Ljubljana, hiralnica	18	Sorica
		18	Št. Lambert	3	Ustje	19	Turjak
		19	Sv. Planina	4	Čol	20	Lipoglav
		20	Križe pri Trziču	5	Črni vrh nad Polho-	21	Sava
		21	Svibno		vim Gradcem	22	Krašnja
		22	Brusnice	6	Kropa	23	Ovsiše
		23	Hrastje	7	Jesenice	24	Ljubljana, Marianum
		24	Koprivnik	8	Novomesto, frančiš-	25	Žužemberk
		25	Rovte		kani	26	Vipava
		26	Vinica	9	Loški potok	27	Postojna
		27	Bevke	10	Sostro	28	Vrh pri Vinici
		28	Krka	11	Dob	29	Retče
		29	Zatičina	12	Šmartin pri Kranju	30	Sora
		30	Mengeš	13	Podlipo	31	Košana
			Šmihel pri Novem	14	Šmartno pri Litiji		Ljubljana, bogoslov.
			mestu	15	Moravče		
Avg.							
1	Školja Loka						
2	Ribnica						
3	Ljubljana, Marianum						
4	Št. Ožbalt						
5	Gora pri Sodražici						
6	Predoslje						
7	Sv. Jakob ob Savi						
8	Polica						
9	Götteniz						
10	Raka						
11	Studeno						
12	Gojzd						
13	Dobovec						
14	Ljubljana, Lichten-						
	thurn						
15	Polje						